IX. évfolyam. Arad, 1894. November 9. Péntek. 259-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza. Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt. 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr. HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.) Telefon-szám: 151.

A fuzió kisértete.

Arad, november 8.

Khuen Héderváry gróf horvát bán, a B. H.-nak egy Bécsből megrendelt apokrif levelében, melyet annak idejében kellő méltatással ismertettünk lapunkban, ugy volt föltüntetve, mint aki a bukó félben levő Wekerlét már legközelebb felváltja a kormányelnökségben; e végett idézték föl a bánt Bécsbe, hol a legfelsőbb körök a mostani kormányt Kossuth Ferencz csudálatos politikai körutjaival támasztott országos forrongás megszüntetésére képtelennek tartják, mert a nagyszabásu házalás intézői erányában maga is angazsálva volna.

A hazug hiresztelést a szenzáczión kapkodó sajtó a valószinüség bizonyos látszatával reprodukálta és tárgyalta, elannyira, hogy feles számmal akadtak, kik hitték, hogy van valami a dologban. Ez inditotta a P. N.-t arra, hogy egyik tudósitója által egyenesen magához a horvát bánhoz forduljon a legautentikusabb uton szerzendő felvilágositást a dolog miben léte felől.

A bán válasza a terjesztett hirek teljes és határozott czáfolata volt, amint azt másként várni nem is lehetett. Egyuttal azonban egy más mende-mondáról is megemlékezett, arról t. i., amit a publicisztikai meseköltők a »*fuzió*« gyüneve alatt regélnek a hosszabbodó őszutói estéken való szórakoztatás czéljából.

Itt már a nemes gróf maga is a politikai időjósok közé áll és ennek a képtelenségnek lehetőségét, sőt a helyzet által indokolt valószinüséget imputál. Közöljük az érdekes nyilatkozatnak idevágó részét szószerint:

»*Ha a sajtó egy része mégis az én nevemmel hozakodik most elő, ugy ennek csak párttaktikai magyarázata lehet. Mumus gyanánt akarnak engem szerepeltetni a fuzió körül buzgólkodók — egyrészt, hogy Wekerlét közelebb hozzák Apponyihoz, másrészt, hogy a habozó Apponyit Wekerle felé szoritsák. A magam részéről én csak igy vélem megmagyarázhatni az én nevemnek minden ok és okszerüség nélkül való előtérbe tolását. A fuzióra nézve véleményem a következő: A szabadelvüpárt aritmetikai sulyának csökkenése minden esetre meggondolandó dolog. Az a kis számu többség, a mely a kormány rendelkezésére áll, feltétlenül megteremtette a fuzió gondolatát. A magam részéről szükségesnek hiszem a fuziót, akár az Apponyi párttal, akár a kiléptettekkel és azt hiszem, hogy ugy a szabadelvü párt, mint a két emlitett csoport, csak egy kedvező momentumra vár, hogy a fuziót keresztülvigye.*"

A fentebbi nyilatkozatból világosan kitünik, hogy Khuen Héderváry gróf maga is csak madártávlatból látja, ismeri és itéli meg a pártviszonyokat Eltekintve a »*Pol. Cor*«-ban megjelent félhivatalos czáfolattól, mely szerint a fuzióra ma sem a kormánypárt sem az ellenzék illetékes személyiségei nem gondolnak, ez az *ötlet*, — mert hiszen egyébnek nem is mondható — még csak az elképzelhetőség töltételeivel sem bir.

A kormánypárt ma, bár *aritmetikailag* — miként a horvát bán mondotta — gyöngült, erkölcsileg oly hatalmas pozicióra tett szert az ország közérzületében, hogy ezen aritmetikai megfogyatkozását uj választások elrendelésével bár mely pillanatban oly módon reparálhatja, hogy óriási számbeli többséget nyerve, az összes ellenzéki pártokat valósággal összetörheti. A kormánypárt ezen roppant fölénye már az időközi választások eredményeiből is, melyek kivétel nélkül a kormánypárt győzelmével végződtek, kitünt, s ha mindezen kecsegtető kilátások daczára sem tartja a kormány indokoltnak az *aritmetikai* fogyatkozást pótolni, ez csak azt bizonyitja, hogy a kormánynak erre az expediensre — *nincs szüksége.*

Vegyük ugy a dolgot, a mint van. Ma és még hosszu ideig, sőt hovatovább mind fokozottabb mértékben nem a közjogi, hanem a szabadelvüség kérdéséből fakadó ellentétek uralják a kedélyeket és a helyzetet, és a pártalakulások és parlamenti küzdelmek ezen inditó erejének hatása alatt a kormány pozicziója egyszerüen megdönthetlen. — Hiszen a mult ülésszak alatt — midőn az ellenzéki aritmetikusok számitása szerint a szabadelvü párt *kisebbségben* volt — oly kérdésekben, melyeknek a szabadelvüséghez semmi közük sem volt, sőt melyek természetüknél fogva az összes ellenzéki pártárnyalatokat egyesitették, az Ugron-Apponyiék által szervezett rohamoknál a kormánypárt mindig nagyobb, s az utolsónál már óriási többséggel győzött. A döntő momentumok ma ugyanazok, azzal a külömbséggel, hogy ma már a kormánypárt a belépettek- és ujon választottakkal számbelileg is tetemesen erősbült.

A fuzió tehát képtelenség azért, mert — *felesleges.* Ha most hozzá vesszük, hogy ezen fuzió, ha megtörténnék, a kormánypártnak összes erkölcsi tőkéjét, mely-

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

A kis pékleány.

— Fővárosi szomorujáték. —

Az embernek jól esik néha az emlékeire visszagondolni, azután azokon elmerengeni és néha a nyelvével csettenteni. Ilyen remiszczenoziák között jutott eszembe a kis pékleány. És akinek az eszébe jut, az elcsettinthet egyet vagy kettőt.

Mert gyönyörü teremtés volt a kicsi.

Azért, mert ott állt reggeltől estig a hosszu „pult" előtt, mely sárgásan fénylett s ittott márvány lapokkal kényeskedett; mert picziny kezeivel egész nap fél font és egész font kenyeret vágott egy ijesztő nagy késsel a sötét arczu, a torzonborz arczu munkásoknak, mert egy karton ruha, mert pöttyös kötényke simult karcsu termetéhez, domboru rezgő galamb kebeléhez, — azért a kis pöttyös kötényében a karton ruhájában, a sötét, a torzonborz arczu munkások közt az ijesztő nagy késsel kezében olyan volt a kis pékleány, mint egy tündér.

Karcsu termet, bársony fényü üde arcz, két ártatlan nagy szem és piros ajk, szomjas, égő piczi ajk.

Nagyon szép volt, el sem lehet mondani, milyen szép volt.

A kis pékleány.

Az pedig gyönyörü látvány volt mikor a kicsike kiszolgált.

Nyájasan, szeliden kihallgatta a vásárlót, félfont kenyeret óhajt-e vagy egészet? Hogy fehér legyen-e az? Hogy csücskét szomjazza-e a vásárló szive, vagy a karajját? Vagy barna legyen-e az? És ő e nagy és sokoldalu kenyérvágási tudományt ugy értette, oly biztosan mozgott benne, hogy mindenki ámult, bámult. Azután kezébe vette az ijesztő nagy kést és nem ejtette el. Akárhogy csodálkozott ezen a bolt táján settenkedő külvárosi jeunesse doré, elbirta. Sőt oly vitézül forgatta vékony kis kezében, mint a nagybajuszu kegyetlen huszárnép a kardot.

És amig kenyeret vágott, szépen felmosolygott a vásárlóra, mintha azt mondta, mintha azt mondaná: igaz-e, jól értem én ezt az izét, ezt a kedves mesterséget? Igaz-e, pompás pékné lesz egykor belőlem? És a vásárló ilyenkor ugy gondolkozott: az ördög azt a boldog kópét, azt a gaz péklegényt, aki péknévé avat téged.

Végül pedig a kenyeret becsomagolta suhogó lágy piros fátyolpapirosba, — ami tudvalevőleg nagy kedvezmény a kiflik boltjában. —

S mikor imigy átnyujtotta, a szerencsétlen vásáros igazán nem tudta, mit dugjon zsebre: a kenyeret-e, mit faljon fel, a kenyeret-e, vagy őt?

A kis pékleányt.

A boltban ott ült mindig két elhizott terjedelmes asszonyság, akik folyton kötöttek s a kik minden második órában kávéztak s akik e közben sorra szedték le a szomszéd péknéről a szentelt vizet.

Az egyik volt a mama a másik a néni. Hogy ők mindig és folytonosan a boltban ültek, annak főczélja nem az volt, hogy kávézzanak és leszedjék a szomszéd péknéről a szentelt vizet, hanem az volt, hogy argusz szemekkel rávigyázzanak a kicsikére.

Haj, ha egy elvetemedett uracs szóba mert állani vele, — mily gyilkos tekintetek fogták keresztüzbe! Az egyszeriben elfelejtette a nevét szegény, ijedtében s retirált is ki a boltból azonnal. Azután egy hétig hidegelés borzongatta.

Oh, ha elgondoltuk, hogy lesz idő, mikor az az aranyos gyermek is olyan elhizott, terjedelmes asszonyság lesz, mint azok! Hogy egykor ő is ott fog ülni kötögetve, kávézva és nyelvelve azon a helyen, a hol most a mama. Hogy nem lehetetlen, miszerint egykor ő is gyilkolni fogja szemeivel a szegény jogász fiukat, kik gyanutlanul az ő utódjának akarják csapni a szelet! Szóval, hogy egykor olyan kicsit bajszos, mérges arczu, csunya vén asszony lesz ő is!

A kis pékleány.

De hiába ült a boltban a két argusz sze-

ben az ő ereje rejlik, felemésztené, s épen azon elemeket és tényezők tenné ismét posszibilisekké, melyek eddig minden komoly munkának, minden haladásnak, minden szabadelvü reformnak halálos ellenségei voltak; — ha midezeket fontolóra vesszük, akkor világossá lesz előttünk, hogy a fuzió legalább a szabadelvü párt részéről — erkölcsi lehetetlenség, botor öngyilkosság.

Végül Apponyiról sok rosszat elmondhat a világ, de egyet nem foghat rá, azt tudniillik, hogy *pártfeleit cserben hagyja.* Becsületére válik ez neki, de teljesen kizárja azt, hogy ő esetleg nehányad magával — mondjuk pártja szabadelvübb tagjaival a kormánypártba lépjen. Valamenynyi vagy egy se, ez a hosszu parlamenti együttélés folyamán kijegeczedett nemzeti párti jelszó, a mely előreláthatólag örökös ellenzékivé stigmatizálja a vezért és bomladozó pártját. Ime a fuzió képtelenségének harmadik momentuma.

Van igen is a fuziónak egy bizonyos alakja nem csak közel kilátásban, hanem immár foganatban is, az t. i. mely a pártonkivüliek klerikális elemeit az Apponyi párt zászlaja alá vezérli. Ez természetes és a helyzet kényszerüsége által igazolt fuzió. De ez nem fogja a politikai élet vizét zavarni. Legyenek egymásé; csoportosuljanak! hadd lássa a magyar nemzet a szabadelvü haladás ellenségeit egy rakáson. Legyen egy akól és egy — *pásztor!*

BELFÖLD.

Minisztertanács volt tegnap délután, melynek egyik tárgya az alföldi munkáskérdés volt. Ez ügyben a délelőtt folyamán fogadott a miniszterelnök egy békésmegyei deputácziót, melyet Fábry alispán vezetett a miniszterelnökhöz. A háron tagból álló küldöttség az idei rosz termésről referált és részletesen informálta a miniszterelnököt, a békésmegyei állapotokról. A minisztertanács megállapodásait minden bizonynyal nemsokára nyilvánosságra hozzák.

Kossuth Ferencz körutja.

— Politikai felnők. —

Amióta Kossuth Ferencz körutját Czegléden megkezdette s ott, különben érthető lelkesedés mellett, nemcsak határozottan szélsőbaloldali politikát vallott, de a legszélsőbbek rajongásainak tárgyává is lett, a kormányhoz közel álló körökben — irja a Pesti Hirlap — egyre nyugtalanabb hangulat észlelhető.

Alig szenved kétséget, hogy Kossuth Ferencz országos körutja s ünnepeltetése nemcsak a kormánynál, de magasabb helyen is élénk visszatetszést szült, annál is inkább, mivel Kossuth Ferencz fogadtatásánál (mint Aradon is), oly férfiak is résztvesznek, akik egyáltalán nem párthivei. Ezekből a tünetekből bizonyos elkedvetlenedés keletkezett legmagasabb helyen — legalább igy szól a hir — ami az ország kormányzásának rendes menetére is kedvezőtlen befolyással lehet; tehát érthetők és megmagyarázhatók azok az aggodalmak, amelyek a szélsőbal „uj vezérének" körutazása következtében, most már artikuláltabb alakban fölébredtek.

Tegnap este Budapesten az a mendemonda járt, hogy Wekerle Bécsbe utazása ezzel az ügygyel áll kapcsolatban, sőt a könnyen hivő körökben már arról is beszéltek, hogy a Kossuth-ügyből kifolyólag nagyobb válság van keletkezőfélben, mely azzal kezdődik, hogy Wekerle Bécsből „rendszabályok"-at hoz magával, a melyek keresztülvihetőségétől függ első sorban az egyházpolitikai törvényjavaslatok szentesitése, másodsorban a kabinet további sorsa.

Hogy ennek a hiresztelésnek semmi alapja nincs, azt talán nem is kell megjegyezni, de annyi valószinü, hogy Kossuth Ferencz körutjával szemben a kormány legközelebb határozott állást foglal.

Erre mutat a Bud. Tud. következő félhivatalos közleménye is:

*

Kossuth Ferencznek az ellenzéki lapok által oly nagy garral előre hirdetett körutja a vidéki városokban, minden komoly politikai körben, különösen azon — igaz, előre látott — mondhatni, komikus jelenetek után, amelyek Czegléden történtek, kellemetlen föltünést okoztak.

Joggal kérdi mindenki, minő czélt akart tulajdonképen Kossuth Ferencz ezen utazásával elérni, miután csak nem tehető föl, hogy ő egyenesen lehetetlenné akarja magát tenni, miután ő nincs is abban a helyzetben, hogy oly extravagans kijelentéseket, aminőket p. o. Thaly és Madarász képviselők a multkor Czegléden tettek, de amelyek őt a legferdébb helyzetbe hozzák, megakadályozhasson.

Ep azért azt hiszszük, alig tehetjük föl Kossuth Ferencz politikai itélő képességéről, hogy személyét más, kevésbé lelkiismeretes politikusok érdekében, ilyen két értelmü szerepre odaadná. Kossuth Ferencz utolsó nyilatkozataiban azonban némileg utalás történik oly dologra, melyet megjegyzés nélkül nem hagyhatunk. Kossuth Ferencz egyetlenegy szóval sem jelentette ki azt, hogy ő neki szándéka volna a magyar állampolgárság visszanyerése érdekében a visszahonositásra vonatkozólag lépést tenni.

Nagyon is sajnálni kellene, ép Kossuth Ferencz érdekében, hogy ha ő tényleg ily rossz tanácsokra hallgat. Kossuth Ferencznek okvetlenül lépéseket kell tenni visszahonositása érdekében, ha azt akarja, hogy magyar állampolgárnak tekintessék. Nem azért kell visszahonosittatni magát mert ő olasz állami polgár lett (mert hisz magyar állampolgár más államnak is lehet polgára) s távolról sem azért, mert Kossuth Lajos tekintetnék nem magyar állampolgárnak, ami tényleg soha be nem következett, miután a kormány Kossuth Lajost, Tisza Kálmán miniszterelnök nyilatkozata értelmében mindenkor magyar állampolgárnak tekintette, hanem csak azért, mert maga Kossuth Ferencz az 1879. évi, a magyar állampolgárság megszerzéséről szóló törvény azon intézkedésének nem felelt meg személyére vonatkozólag, hogy 10 éven belül jelentkezett volna, mint magyar állampolgár. Kossuth Ferencz ép ugy, mint Kossuth Tivadar okvetlenül elvesztették birt magyar állampolgárságukat. Miután a visszahonositás semmiféle körülményességgel vagy nehézséggel nem jár s csak arról van szó, hogy Kossuth Ferencz nyujtson be a székes-főváros polgármesteréhez erre vonatkozólag kérvényt, nem akarjuk elhinni azt, hogy Kossuth Ferencz nem fogná mielőbb ezen ugyis kikerülhetlen s egyedül törvényes lépésre magát elhatározni.

*

A mint a bécsi Pol. Corr.-nak irják Budapestről, még az ellenzék nagyobb részét is megdöbbentette az a mód, melylyel Kossuth Ferencz politikai tevékenységét megkezdte. „Bizonyos — jegyzi meg a félhivatalos levelező, — hogy ha igy folytatja, nagyon rövid idő alatt politikailag be is végzi működését. Önérzetes föllépése és nagyzoló magaviselete csak a legélénkebb visszatetszést keltheti."

Közigazgatási bizottsági ülés.

— A megyénél. —

Aradmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését Fábián László főispán elnöklete alatt a megyeház nagytermében.

A közigazgatási bizottsági tagok közül jelen voltak: Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán, Ormós Péter nyug. alispán,

---

mü vén asszony, mert tudvalevő, hogy a mit a virágoknak nem lehet megtiltani, azt a pékleányoknak sem lehet.

A kicsi szive lángot fogott.

Egy buksi fejü, de igen szép kék szemü ifju urba szeretett, a ki átellenben lakott s a ki valószinüleg bölcsész növendék volt az egyetemen s minden este félénken, szégyenkezve kullogott be a pékboltba, hogy kenyeret vásároljon. Körülbelől meglátszott rajta, hogy ez a vacsorája s még az, hogy ezért is éjszakánkint körmöl. Legalább a kissé fojtott bus beszédéből s szeme körül a vörös, égő gyürüből ez tetszett ki.

Valahányszor jött, a leánykának mindig nagyon elszorult a szive. Arcza hol vérbe tolult, hol pedig fehér lett, mint az a kenyér, a mit vágni szokott. S mikor a kenyér-vacsorát leszelte az imádottnak, a kit ilyen sovány kosztra fogott a sors, ugy érezte, mintha mindjárt megrepedne a szive. S a kezei is ugy reszkettek, hogy nem találta el a kellő arányt s e miatt mindig kétszer annyit vágott le neki, mint dukált volna.

Hanem aztán, hogy milyen szépen becsomagolta ezt a kenyeret, finom lágy selyempapirba, — mintha ebbe a gyöngéd, kedves pakkolásba akarta volna önteni szerelmes szivének minden hizelgését.

S mikor az ipse elment, égő arczát csüggedten hajtotta a sárgásan fénylő subládára s majd hogy sirva nem fakadt.

Mert szerelmes volt kegyetlenül, mert szerelmes volt fülig.

A kis péklány.

Barátunk, a filozóf, ezalatt szintén változásokat észlelt magán.

A tanulás nem ment. Ugy érezte, hogy valamennyi bölcseleti rendszer, ez az egész szép világrend fenekestől fölfordul. Kételyei támadtak, nagy kételyei támadtak.

Kant theoriája nem volt elég világos. Schopenhauer pesszimizmusa érthetetlen lett egyszerre előtte, Horváth Cyrillben megingott hite, szóval az eddig világos bölcsességek mindegyikéből hiányzott valami, — de mi, azt nem tudni.

Törte is a fejét ezen a derék bölcs.

Végre ráakadt. Persze, hogy az hiányzott:

A kis péklány.

Denique a szerelem leleményes. A szerelem csodát müvel. Attól ugyan köthet, kávézhat, trécselhet száz vaskos mama és néni a boltban bátran, — bizony kijátszák őket.

A szerelem a filozóf ak praktikus eszmét adott, a mi hihetetlen, de ugy van.

Keritett magának egy valóságos forintost s mikor legközelebb a pékboltba ment, a forintosba egy kis szerelmes levélkét hajtogatott s ugy adta át a kicsinek.

A lányka pedig a maga válaszát a kenyérrel együtt bepakkolta a piros selyem papirba.

Imigy prosperált az idyll. Nagyon, fölötte nagyon boldog volt a kicsike. Oly boldog, hogy minden nap háromszor megvágta az ujját az ijjesztő nagy késsel. Ez is a pékboltok szerelmi idylljeihez tartozik.

Amde semmi sem állandó.

A kicsike egy napon megtudta, hogy az imádott egy kaczér szinésznőnek, valami kardalosnőnek udvarol.

Mikor ezt megtudta, azt hitte, hogy mindjárt meghal, egyszerre megtörik a szive, sőt azt várta, hogy egyenesen összeomlik a szép nagy világegyetem.

Es e galád, e minden szörnyüségek között legszörnyübb csalfaságra mit tett a kicsike?

Oh, ő nem ment a Dunának, nem ivott gyufaoldatot, nem öntötte le a hütlent vitriollal, revolverrel se lőtt rá. De halovány arczán ott látszott a boszu.

Mikor a filozóf este eljött az ő félfont kenyeréért, a kicsi éppen — feleannyit vágott neki, mint a mennyi dukált volna.

S mikor az imigy agyonsoványodott kenyérszeletet átnyujtotta a hütlennek, szeméből a kielégitett boszu egy villáma sujtá a nyomorultat.

Igy volt méltón megboszulva, igy, igy.

A kis péklány.

SEBŐK ZSIGMOND.

kir. tanácsos, Bohus István, Dániel Gergely, Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő, Issekutz Károly dr. megyei főorvos, Krausz József pénzügyigazgató, Pálfy József kir. főmérnök, Schwob Aurél tiszti főügyész, Mészáros Tivadar alügyész, Pecskán Sándor árvaszéki h. elnök, Dálnoki Nagy Lajos főjegyző, Baross Ferencz dr., Lengyel Sándor dr. aljegyzők, Edes Elemér közigazgatási gyakornok.

Az ülés részletes lefolyásáról referádánk a következő:

Kevéssel 9 óra után Fábián László főispán megnyitotta az ülést.

Szathmáry Gyula alispáni jelentését tudomásul vették.

Krausz József pénzügyigazgató jelentését a mult hóról a következőkben terjeszti elő. Befolyt a mult hóban egyenes adóban 170324 frt 38 kr, hadmentességi dijakban 11 ezer 804 frt 02 kr. Osszehasonlitva a mult hónapot az elmult év hason havával, egyenes adónál 5295 frt 69 kr kevesblet mutatkozik; hadmentességi dijaknál pedig 677 forint 74 krajczár.

Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő mult havi jelentése szerint a vármegye területén lévő népoktatási tanintézeteknél a tanitás menete rendes volt.

Pecskán Sándor és Schwób Aurél jelentését tudomásul vették.

Issekutz Károly dr. megyei főorvos jelenti a mult hórol, hogy a közegészségi viszonyok a gyermekek között uralgó roncsoló toroklobtol eltekintve, általában kielégitők voltak.

Pálfy József kir. főmérnök előterjeszti, hogy az állami közutakon a szeptember hóban átvett kavics mennyiségnek nagy részét felhasználták. A törvényhatósági utakon ugy a szállitási, mint az épitkezési munkák folytattattak s részben be is fejeztettek.

Mészáros Tivadar alügyész jelenti, hogy a kir. ügyészségi börtönben letartóztatva volt a mult hóban összesen 110 egyén. Ezek közül 96 fi és 14 nő. Jogérvényesen elitéltek 81-et, rellebbezés alatt áll 9, vizsgálati fogságban 20 egyén van. A rabmunka jövedelme 36 frt 10 kr.

A jelentések tudomásul vétele után folyó ügyek tárgyaltattak.

Bohus István azirán szólalt fel, hogy miután a difteritisz a megyei gyermekek között ijesztő módon szedi áldozatait, szükségesnek találja a szerum beszerzését, mely a megyei főorvosi hivatal rendelkezésére lenne bocsátva.

Szathmáry Gyula alispán és Issekutz Károly főorvos azt a választ adják, hogy erre nézve már tettek lépéseket a kormánynál, hogy a szerumot esetleg dijtalanul kaphassák.

Ezután aprólékos ügyeket tárgyaltak, melyek elintézése után elnöklő főispán az ülést berekesztette.

A szárazéri vizművek.

— Saját tudósitónktól. —

A szárazéri vizművek hatósági vizsgálatáról kitünt, hogy a társulat több vizműnél az engedélyokirat határozatait a változott viszonyoknál fogva nem tarthatta be, több vizimü kiegészitését mellőzte, másrészt uj vizimüveket létesitett.

Es jóllehet a szárazéri ármentesitő és belvizlevezető társulat miniszteri biztosi hivatala müszaki leirásában pontról-pontra indokolta a társulat vizi müveiről felvett felülvizsgálati jegyzőkönyvben megállapitott, s az engedélyokmányoktól eltérőleg végrehajtott, illetőleg elhagyott munkálatokat, miután azonban az engedélyokiratok határozatainak teljesen meg nem felelő javitások vagy átalakitások esetén a vizjogi törvény végrehajtása tárgyában kiadott általános rendelet értelmében uj engedélyre van szükség, ennélfogva az összes terveket és iratokat folyó évi november hó 1-ső napjától ugyanezen hó 30-ik napjáig bezárólag 30 napi közszemlére tették ki Csanádmegye székházában.

Az érdekelteket pedig felhivták, hogy észrevételeiket a több- és elhagyott munkákra nézve a közszemlére tétel határideje alatt irásban annyival inkább benyujtsák, mert különben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Az érdekelt községek szintén felhivattak, hogy a fentebbieket a község területén a legszélesebb körben közhirré tegyék.

Erdekelve vannak: a szárazéri ármentesitő és belviz szabályozó társulat miniszteri biztosi hivatala, a IX. ker. kulturmérnöki hivatal, az arad i folyammérnökség, felső torontáli társulat, körös-tisza-marosi ármentesitő társulat, lippai főerdő hivatal, csanádmegyei államépitészeti hivatal, Makó város iskolaszéke, makói ref. egyház, makói püspöki uradalom, továbbá Makó város, Sámson, Apátfalva, Földeák, Lele, Tápé, Sövényháza, H.-M.-Vásárhely, Kis-Királyhegyes, Nagy-Királyhegyes, Pécska, Tornya, Kis-Iratos, Arad város és ezen községek és városok összes ártéri birtokosai.

A fentebb emlitett, s engedély okiraton kivül létesitett és mellőzött munkák közül azok, melyek bennünket érdekelnek, a következők:

Arad-pécskai csatorna. A 7402/1888. számu engedély okmány b. ponti cső-zsilip hiányzik. A 7402/1888. sz. engedély okmány 8. és 9. pontjaiban a csatorna jobb oldalán előirt párhuzamos utakból Pécskán és Aradon egy része hiányzik. Az ó-pécskai erdő-csatorna kiépitve még nincsen. A 6417 és 6907 folyó méternél egy-egy gazdasági fahid áll.

Kisiratosi főcsatorna. Az Arad-vizesi uton álló fahid 3 mtr. helyett 5·7 mtrnyi nyilással bir. A 6221/1889. sz. alis. engedélyokmány C/6. pontjában felsorolt határuti fahid kiépitve nincsen. 7·80 mtr. nyilásu fahidak következő folyó méternél állanak: 2210—3250—3950—4400—4660—4960—5240—5440—5760— és 15370.

Gájicsatorna. Az Arad városi Gulya-dülőn és a püspöki földön a csatorna többször a Szárazér medrének közepét elhagyja és igy nehány szárazéri átvágás létesittetett.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi november hó 14-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésben tárgyalás alá kerülő ügydarabaknak.

27. A tanács jelentése a közutakról is vámokról szóló törvény nyomán Arad szab. kir. város hatósági szervezetéről alkotott szabályrendeletnek a mérnöki hivatalról intézkedő 44-ik szakasza módositása tárgyában.

28. A tiszti ügyész jelentése a Walder S. és fia, és az első szászrégeni tutajkereskedő társaság aradi czéggel a marosparti falerakóhelyek bérlete iránt.

29. Dratsai Lajossal a városi bérházban levő sörcsarnok fő- és mellékhelyiségeinek bérlete iránt.

30. Inkei Emillel a város részére szükséges fenyőfaanyagok szállitása iránt.

31. Kohn Dávidnéval a városi szin, és bérházban levő bolthelyiségek bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

32. Özv. Baumgártner Rudolfné szül. Kekedi Etelka kérvénye szülésznői oklevelének kihirdetése iránt.

Arad, 1894. nov. 6.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 766.8 milliméter, délután 2 órakor 763.8 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 2.7, délután 2 órakor C° + 11.1. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DK. 5. **Felhőzet:** reggel többnyire derült, délután derült. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 0 milliméter.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 9. —

Borus. — Száraz. — Enyhe. — Ködös. — Hosszabb ideig állandó.

Kossuth Ferencz Aradon.

— Saját tudósitónktól. —

Kossuth Ferencz tegnap délután 4. órakor Aradra érkezett, hogy beváltsa azon igéretét, melyet Justh Gyulának s' a függetlenségi párt több vezérférfiának tett.

Alább körülményesen beszámolunk a látogatás első napjáról. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy az a hang, melyet Kossuth Ferencz tegnapi beszédeiben használt sokkal mérsékeltebb ugyan, mint a czeglédi, mindazonáltal nemcsak hogy politikai, hanem határozottan pártpolitikai, még pedig függetlenségi volt. Ebben a szellemben koczczingattak a kiséretében volt országgyülési képviselők is a „Jó pásztor" fehér asztalánál. Ilyen körülmények közt nem találjuk helyesnek, nem találjuk jogosnak azt az eljárást, hogy a minden politikai szinezettől mentesnek igért ünnepségbe annak rendezői belevonták a nem szélbali párt tagjait, sőt magát a hatóságot is.

Tudósitásunk — melyben Kossuth Ferencz válaszait saját gyorsirónk jegyezte — itt következik.

*

Három óra ötven perczkor robogott be a budapesti személyvonat az aradi pályaudvarba, melyet nagy közönség töltött meg.

Kossuth Ferencz több képviselő és hirlapiró társaságában egy első osztályu kocsiosztályból lépett ki a közönség éljenzései között.

A perronon Varjassy József üdvözölte a következő beszéddel:

*

Mélyen tisztelt polgártárs!

A legnagyobb magyartól öröklött halhatatlan név hóditó varázsától meghatva, a legszivélyesebben üdvözlöm, őszinte szeretet és mély tisztelettel fogadom Arad sz. kir. város sokat szenvedett és a hazaszeretetben megedzett polgársága nevében.

Szerencséseknek valljuk magunkat, hogy körutjában Arad városának a dicső hősök mártir halála által megszentelt földjét az elsők között tisztelte meg nagyra becsült látogatásával.

Hazánk fő- és székvárosában tartott alkalmi beszédei és tett nyilatkozatai fényesen igazolják, tántorithatlan hazaszeretét, magas müveltséggel párosult fennköltt szellemét, mely a fennálló törvények tiszteletben tartása és hazánk sajátságos helyzetének bölcs mérlegelése mellett liberális irányban fogja tevékenységét érvényesiteni a nemzet szellemi és anyagi felvirágoztatására.

A nimbus mely nyilt homlokát övezi, az imént jelzett ragyogó személyes tulajdonságok birtokában, napról-napra távolabb vidékekre veti sugarait, a tisztelet és szeretet a szivekben mindinkább mélyebb és mélyebb gyökereket ver. Ily érzelmek befolyása alatt, melynek hamisitatlan voltáról a kisereglett közönségnek lelkes éljenzésben kitörő viszhangja kétségtelen bizonyitékot szolgáltat, igaz magyar vendégszerető Isten hozottal vártuk és fogadjuk, elkövetve minden lehetőt, hogy köztünk jól érezze magát és reánk mindenkor kedvesen visszaemlékezzék.

Eljen!

Erre Kossuth Ferencz a következőleg válaszolt:

Igen Tisztelt Polgártársak! Igen nagy megtiszteltetésnek veszem ezen lelkes fogadtatást, annyival is inkább, mivel érzem, hogy semmitsem tettem eddig arra nézve, hogy megérdemeltem volna, mivel eddig csakis szenvedtem a hazáért, előbb fogságot, később hosszu hontalanságot, holott a hazáért szenvedni kötelesség és nem érdem.

Hontalanságot szenvedtem midőn fiui kötelességemnek eleget téve, atyám mellett maradtam annak haláláig.

Es azon hüség, melylyel ezen kötelességemet teljesitettem, legnagyobb biztositéka annak, hogy hiven fogom teljesiteni elvállalandó kötelességeimet a jövendőben is.

Ezideig mást nem tehetek, mint szerény, még csak polgári jogokkal sem biró egyén

megyek körutra, hogy megismerkedjem hazámmal.

Körutamnak egyelőre nincsen más czélja, mivel politikai jogaimat nem nyertem el, ama politikai jogokat, melyet — fájdalom — egy Kossuth Lajos fiának kellett elveszíteni.

Jogi tanácsadómat azok visszaszerzésére felkértem, s midőn ez megtörtént, remélem, lesz alkalmam használni ama jogokat, melyekkel élnem kötelességem annyival is inkább, mert én oly nevet öröklöttem, mely nem csak az én tulajdonom, hanem az egész nemzet tulajdona.

Ama tény, hogy midőn hazajöttem, hazakísérve atyám hült tetemeit, azon halottas menet diadal ut volt, mert a nemzet szeretete kisérte azt, rang nemzetiség és vallás különbség nélkül, s ez a tény azt mutatta meg, hogy atyám neve él a magyar nép szivében.

Es minthogy azok közül, kik a halottas menet közé sereglettek, csak kevesen ismerték őt, a részvét nem lehetett más, mint tisztelet, szeretet a hazafias Kossuth Lajos iránt.

Edes atyám életében egy nagy inkompatibilitást ismert fel, fájdalom, hogy igy van, ez a saját tapasztalatából eredt.

Volt idő, midőn ellentétbe került a hazafi kötelessége az uralkodó iránti kötelességgel.

Hogy ez ellentétbe került, mutatja az az emlék, mely itt áll, mutatja a hely, hol a nemzet martirjai, kiket Arad városa tisztel — meghaltak.

Nekünk azon kell munkálkodnunk, hogy ilyen ellentét soha többé létre ne jöhessen.

Szándékom, meggyőzni a nemzetet, hogy lehetséges kivivni Magyarország állami függetlenségét az uralkodói jogok megsértése nélkül, s hogy lehetnek polgárok, kik szeretik a haza függetlenségét, anélkül hogy az uralkodó jogait megsértenék.

Ezzel fogadom Arad város üdvözletét, szerényen, mert azt eddig meg nem érdemeltem, de öntudatosan, mivel remélem, hogy a jövőben ki fogom érdemelni.

Isten éltesse önöket!

A beszéd végeztével Kossuth Ferencz Varjassy Józseffel együtt Arad város fogatába ült, s hosszu kocsisor által kisérve a „Fehér Keresztˮ szállodába hajtatott. Itt megjelent az erkélyen, honnan rövid beszédet intézett az alant egybegyült polgárokhoz.

Egy órai szünet után fogadta a küldöttségeket. Legelsőben az aradi honvédegyletet, melyet Lukácsy Miklós elnök vezetett elé.

Az ő beszédére Kossuth Ferencz az alábbiakat mondta:

Uraim! Igen nagy megtiszteltetésnek veszem, mikor a honvédekkel találkozhatom. Erős meggyőződésem az, hogy a honvédek nélkül magyar hazánk sose lett volna azzá, a mivé lett és a honvédek nélkül magyar hazánknak sosem lett volna jövője, mely felé törekedni törvényes uton járva bár, de törhetetlen elhatározással lesz az én feladatom. (Eljen! Eljen.)

Uraim! Oly nemzet amely békén türné azt, hogy legszentebb és a király esküjével is fogadott jogait lábbal tiporják, oly nemzetről azon meggyőződés terjed el, hogy az mindent eltür. A honvédek voltak azok, akik megőrizték az ország becsületét, szabadságát és jövőjét. Ügyünk akkor eleset, mert hiányzott a kitartás, most reménylem, hogy a békés fegyver használatában a kitartás nem fog hiányozni. En biztosithatom, hogy részemről a kitartás nem fog hiányozni s reménylem, önök közül sokan fognak még élni, mikor elértük a szerencsés perczet, hogy kedves hazánk állami függetlenségének kivivását fogjuk ünnepelni. (Eljen! Eljen!)

Ezután az egyes küldötteket mutatták be.

Utána a muzeum bizottság tisztelgett Kossuth Ferencznél Varjassy Arpád vezetése alatt.

Szavaira Kossuth Ferencz igy válaszolt:

Az ereklyemuzeum felállitását itt Aradon részemről rendkivül szerencsés gondolatnak tartom. Meggyőződésem szerint csak oly országnak van jövője, mely nagyjait meg tudja becsülni és oly nemzetnek van jövője, mely emlékezni tud a multakra és ezen multakból tanulságot bir szerezni magának jövőjére. Hogy ez emlékezés és tanulság teljes lehessen, ily ereklyemuzeumok felállitása szükséges.

Részemről édes atyám emléktárgyaiból többet fogok a muzeum számára átadni, ha majd a magam tárgyai meg fognak érkezni Olaszországból. (Eljenzés.) — Fogadják megjelenésükért még egyszer köszönetemet; a muzeumot holnap megfogom látogatni, tisztelettel meghajólván a nagy idők emlékei előtt.

Az aradi függetlenségi párt küldöttségét Müller Károly vezette, ki rövid szavakkal üdvözölte Kossuth Ferenczet azon alkalomból, hogy Arad városába érkezett.

Beszédére Kossuth Ferencz röviden válaszolt.

Nagy Kálmán az első aradi Kossuth-asztaltársaság küldöttségét vezette fel Kossuth Ferencz elé. Az ő szavaira a következőleg válaszolt Kossuth Ferencz:

Tisztelt Polgártársak! Meg fogok jelenni ma asztaltársaságuknál.

En atyámnak vérét hoztam haza, lángelméjének — igaz — csak cseppnyi sziporkáját, de hazahoztam ama munkaképességet, amelylyel birok és felajánlom eme munkaképességet a haza szolgálatára.

Hogy milyen irányban fogom ezt alkalmazni, azt mondanom nem kell, hiszen atyám nevét viselem, s ez maga egy kész programm.

Igaz, a helyzet változott, és nekem kötelességem lesz a helyzethez alkalmazkodni.

En békés és törvényes utakon fogok járni és ezen uton vélem elérni a függetlenséget, mely még fel nem virult, midőn atyám a sirba hajolt.

A haza felvirágoztatására fogom szentelni életemet.

Miután a küldöttség egy nehány tagjával beszélgetett, az aradi függetlenségi kör küldöttségét fogadta Kossuth Ferencz.

Millig Mátyás elnök szavaira Kossuth Ferencz igy válaszolt:

Tisztelt Polgártársak!

Nagyon megtisztelnek megjelenésükkel. Tudom, hogy önöknek czélja a függetlenségi eszméket Arad polgárai közt terjeszteni.

Ezt igen helyesen teszik, mivel alkotmányos országban élünk hála Istennek. Bár az alkotmány, mivel birunk, nem elégséges és nem felel meg az ország követelményének és biztonságának.

Mégis alkotmányos országban élvén, egyetlen mód megváltoztatni az alkotmányos alapot, hogy a nemzet és ország többsége a megváltoztatás mellett foglaljon állást. — Bizom a király alkotmányos érzelmeiben, hogy ekkor létrejöhessen a miért atyám küzdött: Magyarország állami függetlensége.

Legyenek önök kitartók a munkában, melyet jeleztem, s igyekezzenek a függetlenség zászlaját diadalra juttatni Aradon a választások alkalmával is.

*

A gyomai küldöttség fogadása után a nála levő hirlapirókkal társalgott hosszabb ideig.

Fél órai szünet után Salacz Gyula polgármestert látogatta meg Kossuth Ferencz s a közgyülési termet illetve atyjának ott levő olajfestményü képét szemlélte meg.

Innen a kaszinóba hajtatott, majd a szinházi előadás egy részét nézte végig.

A szinház bejáratánál Leszkay Andor üdvözölte pár szóval Kossuth Ferenczet, a ki Salacz polgármester társaságában jelent meg s a ki a lelkes üdvözletre csak egy mély főhajtással válaszolt.

A második felvonás után Kossuth Ferencz több képviselő társaságában a Kossuth-asztaltársaság helyiségét látogatta meg.

A jelen volt sok-sok ember egész addig, mig Kossuth el nem ment, nem dohányozott, mert tudtul adták, hogy Kossuth nem szenvedheti a füstöt.

Az ajtóban Novotny Margitka fogadta virágcsokorral. Majd Nagy Kálmán üdvözölte. Kossuth helyet foglalt az asztalnál, mire megindult a tósztok árja.

Veszlényi Lajos orsz. képviselő közóhajra szólalt fel, éltetve Kossuthot.

Lakatos orsz. képviselő erősen hangsulyozta rövid tosztjában, hogy Kossuth Ferencz az ő vezérük.

Mülek Lajos dr. orsz. képviselő a független szabad Magyarországot élteti s óhajtja, hogy azt Kossuth Ferencz vezérlete alatt minél előbb kivivhassák.

Kossuth Ferencz a következő pohárköszöntöt mondta:

Nem vezérnek jöttem, hanem hogy szolgáljam hazámat, azokkal együtt, akik már régen annak szolgálatában állanak.

Hazahoztam édes atyámat, hogy visszaadjam a nemzetnek őt halottaiban, minthogy életében nem lehetett a nemzeté, és hazahoztam az ő nevét, hogy azt a nevet, s a név erejét a haza szolgálatának felajánljam.

Hogy leszek képes eleget tenni igéretemnek, hogy tudom-e magasan lobogtatni atyám zászlaját, nem tudom, de hogy arra bennem meg van az akarat, arról biztositom önöket.

Lukács Gyula orsz. képviselő óhajtja, hogy mikor Kossuth Ferencz hazája vidéki városait meglátogatja, értse meg a nemzet, hogy mit izen Kossuth Lajos szelleme a tulvilágból s ragaszkodva ragaszkodjék Kossuth Ferenczhez, kiben szónok a függetlenségi eszmék megtestesülését látja.

Barabás Béla dr. kivánja, hogy magasan lobogjon fenn az a zászló, melyet Kossuth Ferencz, mint Kossuth Lajos szellemének örököse fog a nemzet élén emelni.

Nagy Kálmán élteti Kossuth Ferenczet, ki a szónoklat befejezése után kiséretével együt eltávozott.

HIREK.

November 9. Péntek. Róm. kath. naptár: Tivadar. — Protestáns naptár: Tivadar — Izraelita naptár: Cham. — Görög-keleti naptár (október 28.): Neonilla. — A nap kél 6 óra 39 perczkor, nyugszik 4 óra 16 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet dijtalan.

Kölcsey-könyvtár nyilva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— **Főherczegek balesete.** Badenből jelentik, hogy Rainer főherczeget tegnap lovaglás közben baleset érte. Lova ugyanis megbokrosodott és levetette lovasát. A főherczeg szerencsére nem sebesült meg és mihelyt a megbokrosodott állat megszelidült, felült reá és tovább lovagolt. Tegnap este Bécsben Károly Lajos főherczegről is aggasztó hirek terjedtek el. Az egyik hir arról szólt, hogy a főherczeget baleset érte, a másik, hogy veszélyesen megbetegedett. Kis-Tapolcsányról a kérdezősködésekre végre az a hir érkezett, hogy mindeme hirek alaptalanok és hogy a főherczeg teljesen jól érzi magát.

— **Ujabb állami ut.** Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter az állami költségvetés kapcsán beterjesztett jelentésében az állami utakról is részletesen megemlékezik s a képviselőháznak bejelenti azon utvonalakat, melyeket állami utak gyanánt átvenni és kiépiteni szándékozik. A miniszter tervei szerint a hódmezővásárhely-makói törvényhatósági ut fog az állam által átvétetni s miután Makótól Aradig ez idő szerint is állami ut van, ezen ut a hozzá csatlakozó utvonallal hódmezővásárhely-aradi állami ut nevén vezettetik az állami utak sorába. Az állam által átveendő utvonalból 29 kilométer hosszaságu rész fog kiépittetni.

— **Id. Ormos Zsigmond** meglehetősen nyugodtan töltötte a tegnapi napot; az idegrohamok szerencsére nem ismétlődtek többé. A beteg teljesen kimerülve, egykedvüen ül karosszékében, de nem enged magához senkit sem közeledni és semmit sem eszik. Nyugodt magatartása folytán Vimmer József a rokonokkal egyetértőleg elhatározta, hogy egyelőre nem szállitják fel őt a Schwarczer-féle gyógyintézetbe és sürgönyileg a beteghez hivta dr. Lautenauer budapesti egyetemi tanárt, a ki az este, a gyorsvonattal érke-

zett Temesvárra. — Az ő véleményétől függ, hogy mit tesznek a jövőben.

— **Országos egészségügyi felügyelet.** Az ország egészségügyére vonatkozólag az egyes vidékekről felhangzó panasz arra birta a belügyminisztert, hogy az egészségügyi szolgálatot oly uj alapra fektesse, a mely a közegészségügyi viszonyok általános javulására és különösen a járványok ellen való védekezés sikerességére nagyobb reményt nyujt. A belügyminisztériumban ugyanis nyolcz országos közegészségügyi felügyelői állást szerveztek. Az egész ország területét pedig a geográfiai fekvés és a népességi viszonyok szerint hét közegészségügyi kerületre osztották fel. A nyolcz felügyelő közül hét egy-egy ily kerület egészségügyi viszonyainak állandó felügyeletével és ellenörzésével van megbizva. Ez az ellenőrzés részben a központból történik, de másrészt a felügyelők tartoznak kerületeiket évenként kétszer beutazni, hogy kerületük viszonyaival igy a helyszinén is megismerkedhessenek és a kerületből kapott jelentéseket ellenőrizhessék. Járvány, vagy egyéb rendkivüli esetek idején a felügyelők kötelesek kerületeikben tartózkodni és a minisztériumból érkező utasitások pontos keresztülviteléről gondoskodni, illetőleg ezt a helyszinén ellenőrizni. Abban az időben pedig, a mikor a felügyelők nem tartózkodnak kerületeikben, a belügyminisztérium közegészségügyi osztályában szakszerü feladatokat látnak el. Ez a felügyelők közül hétnek a munkaprogrammja. A nyolczadiknak egész munkássága kizárólag az egyptomi szembetegség (trachoma) járványszerü terjedésének megakadályozására és e járvány megszüntetésére irányul. Az országos egészségügyi felügyelők évi fizetése 2000 forint és 600 forint lakáspénz, de esenfölül megfelelő uti átalányt élveznek arra az időre, a melyet kerületükben töltenek.

— **Kossuth Ferencz Makón.** Kossuth Ferencz országos körutjában — mint levelezőnk távirja — Makó városát is meg fogja látogatni. Hétfőn este 9 órakor vette e tárgyban Majór Miklós polgármester az első sürgönyt Justh Gyulától, az orsz. függetlenségi párt elnökétől s tegnapra rendkivüli közgyülést hivott össze 52 képviselő nditványára. A tegnapi rendkivüli közgyülésen kimondta a képviselet, hogy Kossuth Ferenczet pártkülönbség nélkül ünnepélyesen fogadja, s az előkészületek megtételére Cseresnyés János elnöklete alatt 30 tagu bizottságot választott. Az állomásnál a város nevében Majór Miklós polgármester fogja üdvözölni Kossuthot, aki folyó hó 10-én, szombaton délután érkezik meg az Arad felől jövő vonattal Makóra s ujabb sürgönyök szerint az éjet is ott tölti.

— **Antolik Károly találmánya.** Az uj hangskála föltalálója, Antolik Károly pozsonyi főreáliskolai igazgató, volt aradi tanár, immár uj hangszert is konstruált, melyen az akusztika terén tett fölfedezését gyakorlatilag bemutatta. A pozsonyi orvosok és természetvizsgálók egyesületében tegnap előkelő közönségnek előadást tartott az uj hangskáláról és az uj hangszerről: a polychord-ról. Ez egy hosszukás húros hangszer, mely két különálló részből áll. Az egyik a ma használatos, közönséges hanglétrát, a másik Antolik Károly által megállapitott matematikai skálát adja. A kettős instrumentumon inden lehetséges akkordot és skálát össze lehet hasonlitani. Az előadó általános érdeklődés között kimutatta a különféle hangfutamok köztazokat a végtelen finom különbségeket, melyek az emberi fül által hallhatók s viszont a melyek csupán matematikai számitás által jelentkeznek. A hallgatók közt számos tudós és sok hölgy is volt, kik a jeles fizikust lelkesen éljenezték.

— **Lutriások veszedelme.** A pénzügyminiszter, mint tudva van, 300,000 forinttal leszállitotta tárczájának jövő évi költségvetési előirányzatában a lottójövedék tiszta bevételi többletét, hogy addig is, mig a kis lottó el lenne törülhető, megszorithassa a nép lutriszenvedélyét. Ez a 300,000 forintos leszállitás a lottónak bruttó bevételeiben kétannyival is többet jelent, mert a tételnek átlag csakis 48.6 százaléka az, a mit a kincstár nyeremények fejében kifizet. A szóban forgó leszállitás által tehát több mint 600.000 forinttal való tényleges korlátozása válik lehetségessé a játékszenvedélynek. A korlátozást akként szándékozik végbe vinni a miniszter, hogy az eddigieknél kevesebb huzást rendeztet. Ebben az ügyben egyébiránt értesülésünk szerint külön jelentést fog a miniszter a képviselőház elé terjeszteni.

— **Névváltoztatás.** Wertheimer Vilmos aradi lakos, ugy a saját, mint kiskoru Mór és Gyula fiainak vezetéknevét belügyminiszteri engedélylyel „Verő"-re magyarositotta.

— **Gyerek tolvajbanda.** Már régebb idő óta jönnek az aradi kapitányi hivatalhoz a panaszos feljelentések a kereskedőktől és magánosoktól, most legutóbb pedig a vásárosoktól, hogy kirakataikból, a házakból és a vásári bodékból ismeretlen tettesek folyton lopkodnak. A rendőrségnek végre sikerült a titkos tolvajokat kinyomozni és ekkor derült ki, hogy ezeket a gyakori tolvajlásokat erre a czélra összetartozó gyerek tolvajbanda követi el, még pedig alig 15 éves utczai fiuk. A vezetői ennek a bandának Popovics Mihály és Goldstein Pál, mindketten csak 12 évesek. A tegnapi napon történt, hogy a nevezett két tolvaj palánta épen a Boczkó-utczában nyitott fel egy kirakatot midőn elcsipték őket. Vallomásaik alapján tudta meg ezután a rendőrség a diszes kompánia névsorát. Erdekes még a dologban az is, hogy orgazdasággal több kereskedő is van gyanusitva, kinek a neveit a kapitányság még titkolja a teljes bizonyosságig.

— **Román tanitók közgyülése.** A gör. kel. román tanitók f. hó 6-án tartották meg szokott évi gyülésüket, — irja levelezőnk — ezuttal Szemlakon. Konstatálja levelezőnk, hogy a gyülés, melyen körülbelül huszan vettek részt, elég zajos volt, s végül a szemlaki karczos — jól izlett.

— **Jó fogás.** Nagy népcsődületet vont maga után Makón — mint tudósitónk távirja — tegnap reggel egy érdekes menet. A makói csendőrök ugyanis öt jómódu vásárhelyi gazdát kisértek a vonathoz, hogy Szegedre szállitsák őket, mert negyvennél több lopási, rablási és betörési eset bizonyult rájuk. Az öt jómadár neve: D. Nagy József, Baricza Péter, Nagy József, Kis Péter és Hemző Barus.

— **Eltünt szerszámok.** A gurahonczi gyárban, mely az arad-csanádi egyesült vasutak tulajdona, a napokban több kézi szerszám nyomtalanul eltünt. Az erélyes nyomozás azonban — mint levelezőnk irja — megtalálta a tettest Gentner Antal gurahonczi munkás személyében. Tettesnél megtalálták az eltünt szerszámokat. Azt állitja, hogy ő nem tolvajolta el a lopott holmit, hanem vette egy lakatos legénytől.

— **A népköltő Aradon.** Hazafi Veray János, a haza vándor lantosa, hazafi és bajnok, megróvási kalandok rögtönzője, jelenleg Aradon időzik. Lehet látni mindenütt a kis furcsa emberkét, árvaleányhajas kalapjával, szavalva, dalolva. Különösen szereti a gyerekeket magaköré gyüjteni és előadásokat rögtönözni nekik. Különös fanatikusa a vad poezisnak ez az ember, ki még is azon boldog tudattal csavarogja be az országot, hogy ő költő.

— **Sokra vitte.** Egy alig 21 éves siheder, névszerint Tót-Hegedüs István ellen fejezték be a makói kir. járásbiróság előtt a vizsgálatot, akire a vizsgálat alatt 26, azaz huszonhat lopás és betöréses rablás bizonyult. Legutoljára — mint levelezőnk távirja — egy jómódu makói gazdától 586 forintot emelt el, a mi reábizonyult s ugy jöttek rá a többi elkövetett lopásokra és rablásokra is. A fiatal bünös semmit sem tagad s nagy lelki nyugalommal várja a szegedi kir. törvényszék végtárgyalását, a mit a napokban tartanak meg ellene.

— **Hová lett a rézüst?** Oláh Mihály a városligeti vendéglő bérlője a napokban nagymosást tartott. A mosás végeztével, mig a ruhákat elhelyezték a padláson, a rézüst künmaradt az udvaron. Mire visszajöttek a cselédek már hült helye volt az értékes rézüstnek. A nyomozás folyik.

— **Pályázatok.** A mármaros-szigeti m. kir. pénzügyigazgatóságnál II. osztályu hivatalszolgai állásra 8 hét alatt. A karlópágói királyi vámés sóhivatalnál sóhordári állásra 1894. évi november 30-ig. A zágrábi királyi pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra három hét alatt.

—

—x— **A magyar gyáripar** ujabb nagy diadaláról igen örvendetes hirt kaptunk. A lembergi kiállitás egyik osztályában, a tüzi osztályban megvertük valamennyi külföldi gyárat. A diadalt két törekvő iparvállalatunknak köszönhetjük. A tüzi fecskendő osztályban a legelső kitüntetést, a diszoklevelet a Tarnóczy-gyár Budapesten kapta, a második dijat, aranyérmet a Walser-gyár Budapesten, a harmadik dijat, aranyérmet Czermak R. gyára Tepliczen, a negyediket R. A. Smekal Szmichowban, az ötödiket Liel J. G. Biberachban, a hatodikat, ezüstérmet E. C. Flader Sorgenthalban, a hetediket, ezüstérmet Rözen Antal Krakóban, a nyolczadikat, ezüstérmet Doute R. Fr. Bialán és a kilenczediket, bronzérmet a Geittner és Rausch fecskendő-gyára Budapesten kapták. Annál nagyobb örömmel konstatáljuk a Tarnóczy-gyár e fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőséget azon körülmény kölcsönöz, miszerint az osztrák ipar e téren elsőrendü, régi jeles gépgyáraival szemben emelkedett elsőségre és azokat tulszárnyalta. A Tarnóczy-gyár legutóbb, október 3-án Uj-Gradiskán, a Horvát-Szlavon országos gazdasági kiállitáson is a legelső kitüntetést, a diszoklevelet nyerte.

HYMEN.

Dallos Elek, az aradi magyar kir: posta és távirda hivatal hivatalnoka, eljegyezte Aradon a szép Keresztes Ilonka kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† **Kuntzel József** Aradváros régi ismert polgára f. hó 5-én 70 éves korában Bukarestben szivszélhüdésben elhalálozott. Számos rokon gyászolja.

† **Halálozás.** Részvéttel értesültünk Naschitz Zsigmond polgártársunknak életének 80-ik évében történt elhunytáról. A boldogultat ma temetik a Csiky Gergely utczában levő házából.

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

A szinház müsora:

November 9. (Péntek) A „Bajazzók," opera, (először.) Parasztbecsület, dráma, (először.)
November 10. (Szombat) A „Bajazzók," opera, (másodszor.) Parasztbecsület, dráma, (másodszor.)
November 11. (Vasárnap) Délután: A szultán, operette. Este: Éjjel az erdőn, szinmű.

A „Bajazzók" főpróbája.

— november 8.

(h.) Ritka müélvezetben részesül ma este az aradi közönség. Az olasz dalszerzés egyik mesterének, Leoncavalló nak mindenfelé nagy siker taratott müvét, a „Bajazzók"-at hozza szinre az igazgató.

Nem akarjuk jelenleg azt fejtegetni, hogy mennyi költségbe, fáradtságba kerül egy opera betanulása, mily kiváló eröknek kell összpontositva lenni egy társulatnál, hogy az előadás kifogás alá ne essék, vagy épen nevetségessé ne váljék — hiszen arra sem terünk, sem időnk nincsen. Csupán konstatáljuk a szigoru tényt, hogy az igazgató jelenleg oly társulatot bir, melynek énekes személyzete bármely opera nehézségeivel megbirkózhatik s magas nivón álló előadásával bármely város kényes igényü publikumát is kielégitheti, továbbá, hogy az igazgató nem kimél áldozatot azzal a közönséggel szemben, mely viszonozni tudja az ő áldozatkészségét.

A „Bajazzók" betanulását a társulat már Nagyváradon megkezdette, s csak Aradon fejezte be.

Tegnap tartották meg belőle a főpróbát, teljes diszlettel, jelmezekkel. A parterren s a páholyokban meghivott közönség foglalt helyet, mely nagy élvezettel hallgatta végig az előadás számba menő főpróbát.

A megrázó tárgyu dalmü zenéje csodálatosan szép, mely lebilincseli az érzékeket, — telve van az szinnel és erővel s amit talán először kellett volna emlitenünk — egészen uj. Első hallásra kissé különösnek tünik fel az excentrikus hangszerelés, ez azonban a többszöri hallás után teljesen elenyészik. Ekkor

kezdi az ember érteni azt a költészetet, azt a mélységet, melyet Leoncavalló a maga kompoziciójába öntött. Mert a zene nehéz a hallgatóra, színészre egyaránt; a zenekar sohasem vezet, csupán magyaráz, értelmezi, kiegészíti azt a dalt, amit a színész előad.

A darab bár két felvonásból áll, voltaképen egy helyen, egy időben játszik, s a felvonásokat csupán az az intermezzó választja el, mely kiemelkedő pontja a zenei résznek.

Az előadókra nagy feladat vár: de különösen R. Réthy Laurára és Mezei Mihályra. Ez utóbbinak magasfekvésü az énekparthieja, s csoda lesz, ha a jövő hétre kitüzött négy előadást végig tudja játszani. A Nedda szerepét R. Réthy Laura és Sugár Aranka felváltva fogják énekelni, ami nagyon helyes, mert az énekesnők egyikét sem szabad kifárasztani a nehéz énekpartikkal.

Csatára legnehezebb énekrészeket kapta, Leoncavalló jóvoltából s azokat bravourral adja elő a — saját jóvoltából, a saját tudása révén.

A karok kiváló preczisitással müködnek, s csaknem bizonyosra vehető, hogy az első felvonásbeli harangkarra tapsot kapnak.

A betanitás körüli érdem Barna Izsóé, ki minden tehetségével oda törekedett, hogy a lehető legtökéletesebbet nyujtsa az előadással.

Ennyit előzőleg a darabról, mely ma — az előjegyzésekből itélve — telt házat fog csinálni.

—

* **Falurossza.** A szinlapon már előre hirdetett érdekes körülménynyel, a szintársulat összes tagjainak közremüködése mellett került tegnap este szinre díszelőadásul a Falurossza. Olyan kart már régen nem láttunk az aradi szinpadon, melynek soraiban ott volt: Sugár Aranka, Angyal Ilka, Novák Irén, Rónaszékyné, Revitzky Etel, Hunyadyné, Lubrincz Julia, Mezey Mihály. A kisebb szerepeket is mind elsőrangu szinészek játszották. Ez a Falurossza sokáig fog emlékezetes lenni az ott megjelent közönség előtt. Réthy Laura asszony és Hunyadi dalaikat nagy élvezettel hallgattuk és a közönség nem is volt fukar elismerésének kifejezésében. Kaczér Nina Borisa egyes jelenetekben bensőségteljesebb is lehetett volna, hanem a patak melletti nagy jelenetét igen szépen adta. Tompa és Delli az évődő szerelmes párt igen kedvesen játszották. Rónaszéki Gonosz Pistája magán viselte ennek a karakterisztikus alaknak minden jellemző vonását. A többi kisebb szerepekben Foriss, Szendrey, Balassa, Gál, Lubrincz, Bihari ügyesen játszottak. Az előadás első két felvonását Kossuth Ferencz végig nézte, nagy érdeklődést tanusitva az előadás iránt.

* **Az Udel-négyes.** Vasárnap, november hó 11-én délután 4 és fél órakor a hirneves Udel éneknégyes a „Fehér kereszt" nagy termében hangversenyt rendez az alábbi müsorral:

1. Sati: Verébfecsegés. 2. Kirchl: A begyes. 3. Vernay: Rhinozeros ballada. 4. Gernerth: Házassági ajánlat. 5. Udel: Magánjelenet. 6. Kässmayer: Malátakivonat 7. Kirchl: A lovagocska balladácskája. 8. Lackenbacher: Bizonyitvány. 9. Vernay: Sürgö y tözsdejele tes.

A hagversenyre jegyek: Körszék 2 frt, zártszék 1 frt 50 kr, beléptijegy 1 frt, ifj. Klein Mór zenekereskedő czégnél előre válthatók. Minthogy az előjegyzések igen számosak, kéretik a t. közönség, hogy előjegyzett jegyeit a mai nap folyamán elvigye.

TÁVIRATOK.

A szentesités.

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) Az egyházpolitikai javaslatok szentesitése *állitólagos akadályainak hire alaptalan koholmány.*

—

Nem igaz!

Budapest, november 8. (Saját tud. táv.) Nem mulik el nap hazugság nélkül. Ma is akad nem egy, de a sok közül akad még is különösen egy, amely kiemelkedő. A nemzeti párt organuma arról beszél, hogy a tegnapi minisztertanács az egyházpolitikai javaslatok szentesitésének elakadásában tanácskozott.

Honnan tudhatja ezt az illető ujság? Talán kegyeskedett — hallgatózni s ennek az eredményét tálalja föl olvasóinak? Na hát a kulcslyukon át szedett informálásokhoz gratulálunk — az előfizetőknek. Mert azt csak nem lehet elképzelni, hogy a kabinet kebelében akadt volna a t. ujságnak denuncziáló riportere . . .

Egyébként vette légyen hirét akárhonnan, annyi bizonyos, hogy — *nem igaz.* A tegnapi minisztertanács a budget hétfőn kezdődő tárgyalása alkalmából ült össze, hogy megállapitsa azokat a válaszokat, amelyek az egyes tételeknél, pl. az udvartartásnál stb. felmerülő feleletekre adandók. Az egyházpolitikai javaslatok pedig még csak mellékesen sem kerültek szóba a minisztertanácsban.

—

Lewakovsky üdvözlete.

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) *Lewakovsky* lengyel képviselő, ki a reichsrathban a czári részvét ellen tiltakozott, táviratban üdvözölte *Thaly* Kálmánt bátor fellépéseért.

—

Hazafias lutheránusok.

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) A lutheránus konvent *megtiltotta a turóczszent-mártoni tót gymnasium létesitését.*

—

A déli vasut államositása.

Budapest, november 8. (Saj. tud. táv.) Az osztrák kereskedelmi minisztériumban megkezdődött az előértekezlet a magyar és osztrák kormány képviselői közt a déli vasut államositása tárgyában.

—

Képviselő-jelölés.

Sajóköz, november 8. (Saj. tud. táv.) A választók pártkülönbség nélkül egyhangulag *Ragályi* Bélát jelölték az edelényi kerületben.

—

Wekerle Bécsben.

Bécs, november 8. (Saj. tud. táv.) *Wekerle* dr. miniszterelnök, a ki ma reggel ideérkezett, a délelött folyamán *Plener* dr. osztrák pénzügyminiszterrel a foganatositandó pénzügyi müveletek tárgyában hosszabb ideig értekezett. Délben ő felsége a miniszterelnököt magánkihallgatáson fogadta.

A miniszterelnök még *Kálnokyval* konferált s a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

—

Nem volt bátorsága.

Bécs, november 8. (Saj. tud. táv.) A Landstrasse kerületben ma egy fiatal leány revolverrel főbelötte magát. Mellette ülő szeretőjét a rendőrségnél kihallgatták és bár nem is vallotta be a tényállást, mégis bizonyosnak látszik, hogy kettős öngyilkosságot terveztek, de a fiatalemberben nem volt annyi bátorság, hogy az öngyilkosságot elkövesse. Neve *Horky* Rezső, 17 éves és az idén végezte a kereskedelmi iskolát.

—

A szerb király a czár temetésén.

Bécs, november 8. (Saj. tud. táv.) *Sándor* szerb király a jövő héten a czár temetésére utazik.

—

A szabadelvü czár.

Koppenhága nov. 8. (Saj. tud. táv.) Udvari körökben hirlik, hogy a *czár hajlandó Oroszország belpolitikájában szabadelvü reformokat behozni.* Különös előszeretettel van a czár az angol gondolkodásmód iránt, és nagy mértékben hajlik szabadelvü érzelmü nagybátyjának, a dán trónörökösnek nézeteihez.

—

Elitélt katonatisztek.

Pétervár, november 8. (Saj. tud. táv.) A haditörvényszék számos katonatisztet elitélt a nihilistákkal való czimboráskodásáért. Egy dragonyos főhadnagyot, ki a hadgyakorlatok alatt merényletet tervezett III. *Sándor* czár ellen, minden joga elvesztésére és örökös bányarabságra itéltek.

—

A japán-kinai háboru.

Port-Arthur, nov. 8. (Saj. tud. táv.) A kinaiak 12 hadihajót felrobbantanak, nehogy a japánok azokat elfoglalják.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, november 8.

Gabnaüzlet: Buzát ma gyengén kinálták, a vételkedv is gyenge volt, az irányzat csendes lett, elkelt 16,000 mm. teljes napi árakon. Eladások:

	mmázsa	klgramm	frt
Tiszavidéki	300	82.	6.82½
„	500	81.5	6.82½
„	300	81.5	6.82½
„	500	81.	6.77½
„	100	79.	6.50
„	100	78.	6.55
„	100	80.5	6.70
„	100	76.5	6.30
Pestvidéki	500	81.	6.70
„	300	80.5	6.70
„	500	80.5	6.62½
„	200	79.5	6.57½
Fehérmegyei	300	81.	6.72½
„	400	79.	6.60
Bácskai	2,00	78.5	6.55
„	400	77.7	6.55
Felső-tiszai	3000	81.	6.72½
Bánáti	1400	78.5	6.57½
Zab	100		6.17½
„	100		6.17½
„	100		6.10
„	300		6.—
„	200		5.92½

Határidőüzlet: Amerikából érkezett lanyha jegyzések daczára nálunk teljesen változatlanul indult az üzlet buzában, s csekély üzlet mellett változatlanul zárult. A tegnap délután tetemesen megszilárdult, tengeri ma 1—2 krral lanyhábban indult s igen csekély kereslet mellett ugy is zárult. Zab és rozs változatlan.

Zárul 11 órakor

Buza márczius—április 1894 . . .	7.07—7.09
Buza szeptember—október 1894 .	6.70—6.71
Tengeri május—junius 1894 . . .	5.70—5.72
Tengeri őszre	5.93—5.94
Zab márczius—április 1894	6.35—6.45
Zab őszre	6.04—6.05
Káposztarepcze	11.15—11.20

Külföld: New-York: buzára $^5/_8$—$^7/_8$, tengerire $^3/_8$—1 lanyhább, Chicago: buzára $^1/_2$—$^7/_8$, tengerire $^1/_4$—$^1/_2$ lanyhább, Párís lanyha, Liverpool és London tartott.

Értéktőzsde: Élénk kereslet mellett indult a mai üzlet s különösen nemzetközi papirban volt tetemes forgalom, melyek közzül osztr. állam vasut és déli vasut emelkedett pár frttal, helyi papirok ma is elhanyagoltattak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	391.25
Magyar hitelrészvény	492.25
Osztrák államvasut	387.50
Rima-Murányi	279.—
Déli vasut	110.50

—

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi nov. hó 7-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 42.—43. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 42.—43. krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 44—44.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 kilogr. sulyban) 44.5.—45. krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedö sulyban) 44.5—45. krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 42.—43

krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 43. —43.5 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedö sulyban) 43.5—44.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli sulyban) 43.—44. krig. Közép (páronkint 220--260 klgr. sulyban) 43. —44. krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedö sulyban) 42.5—43.5 krig. Sertéslétszám 1894. nov. hó 5-én volt készlet 160,813 darab. 1894. nov. hó 6-án felhajtatott: 2768 darab. 1894. nov. 6-án elszállittatott 1473 drb. 1894. nov. 7-én maradt készletben 161,608 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: Szilárd.

—

Szeszüzlet.

— November 8. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52.50. kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter % beiserve 85 frt fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, november 8. d. u. 5 óra.

Faj		Irányzat	100 klg. ár frttól	frtig
Buza bánsági uj		...	6.50	6.75
Buza tiszavidéki		...	6.55	6.80
Buza pestvidéki		...	6.50	6.75
Buza fejérmegyei		...	6.50	6.75
Buza bácskai		...	6.60	6.85
Rozs uj, I-ső rendü		...	5.30	5.35
Rozs uj, II-od rendü		...	5.20	5.30
Arpa takarmány		...	5.80	6.15
Arpa égetni való		...	6.40	7.15
Arpa sörfőzdei		...	7.35	8.50
Zab		...	5.85	6.20
Tengeri bánsági		...	—.—	—.—
Tengeri másnemü		...	5.15	5.25
Káposzta-repoze bánsági		...	9.50	9.90
Köles		...	5.90	6.40
Határidőre	Buza szept.-okt.	...	7.07	7.09
	Buza márcz.-ápr.	...	6.70	6.72
	Buza máj.-jun.	...	—.—	—.—
	Rozs szept.-okt	...	—.—	—.—
	Tengeri jul.-aug.	...	—.—	—.—
	Tengeri aug.-szept.	...	—.—	—.—
	Tengeri októberre	...	—.—	—.—
	Zab márcz.-ápr.	...	6.03	6.05
	Zab szept.-okt.	...	—.—	—.—
	Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.	...	11.15	11.20

—

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. novembber 8.

Magyar aranyjáradék 4%	123.—
Magyar koronajáradék 4%	97.40
Magyar arany 4½%	128.—
Magyar ezüst 4½%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	125.25
Magyar földtehermentesitési kötvény	96.75

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet szünet. Havibérlet szünet.

Pénteken, 1894. november 9-én

Parasztbecsület.

(Cavalleria rusticana.)

Népszinmű 1 felvonásban. Irta: Giovanni Verga. Olaszból forditotta: Radó Antal.

SZEMÉLYEK:

Turiddu Macca	Bihari A.
Alfio di Licodiano, fuvaros	Fenyvessi E.
Lola, felesége	Delli Emma.
Santuzza	Angyal Ilka.
Nunzia Turiddu anyja	Lubrincz J.
Brasi, lócsiszár	Gál Gyula.
Camilla, felesége	Tolnainé.
Filomena	Pajor A.

EZ UTÁN:

A BAJAZZÓK.

Opera 2 felvonásban. Olaszból forditotta: Radó Antal. Zenejét szerzé: Ruggieró Leoncavallo.

SZEMÉLYEK:

Canió, komédiás	Mezey M.
Nedda, felesége	Réthy L.
Tonió, komédiás	Csaár Gy.
Beppó, komédiás	Sólyom L.
Silvió, fiatal parasztt	Hunyady J.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő. **Vass Géza.**

Nem bankok közlönye!

Teljesen független! Pártatlan!

Magyar Tőzsdei Közlöny

Budapest, Váczi-utcza 18.

1895. január 1-én a kiadó bel és külföldön elismert pénzügyi-szakirói pályájának

XVI. évfolyamát

kezdi meg. — **Informáczió** befektetési és üzérkedési értékekről, **megbeszélések** az összes értékpapirpiaczokról, elismert, megbizható, teljesen önálló, eredeti módon, különösen a

MAGYARORSZÁGI és AUSZTRIAI

általánosan kedvelt, **elterjedt czimletekről.**

A többi között kellő világitásba helyezi az **irányadó** budapesti tőzsde ismeretlen jelentőségét és **különösen ma** minden értékpapir tulajdonosra nézve pénzügyi tanácsadó,

megvesztegethetlen és nélkülözhetlen közlöny,

melynek olvasása

sok ezerszeres hasznot hajt.

Egész évre **csak** 1 forint o. é.!! Mutatványszám „Ünnepi ajándék" (tartalomdus könyvecske) és informáczió ingyen.

A „Magyar Tőzsdei Közlöny" bankosztálya Budapesten (váczi-utcza 18. feljárat régi posta-utca) **ujon belépő üzletfeleinek rendkivüli előnyöket nyujt.**

2264/1894. pm.

Felhivás.

A városi vizvezeték épitésének minél gyorsabb s az utczákon való forgalmat lehetőleg legkevésbbé gátlóan való foganatositása szerfelett kivánatos lévén, e czélból az épitési vállalkozó a fővezető csöveket az egyes házakba beágazó mellékcsövekkel egyidejüleg kivánja lerakatni, melynek következtén tudnis kell: melyek azon házak, a melyekbe a vizvezeték bevezetendő leend.

Hogy tehát ez megállapittathassék a csatorna hálózatba eső házak tulajdonosait felhivom, hogy ha házukba a vizvezetéket bevezettetni szándékoznak, e szándékukat **a f. é. november hó 5-ig** vagy hivatalomhoz irásban, vagy a városházi kapusnál kitéve lévő iv aláirásával bejelentsék.

Arad, 1894. évi október hó 21.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged

25374. II. 1894.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Kecskemét állomásán a meglévő áruraktár meghosszabbitandó.

Ezen épitési munkálat biztositása czéljából ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik.

E végből felhivatnak a pályázók, hogy ezen épitésre vonatkozó s alant felsorolr feltételek szerint felszerelt szabályszerü bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat legkésőbb **f. évi november hó 15-én déli 12 óráig** a szegedi üzletvezetőség titkárságánál benyujtsák, vagy posta utján oda beküldjék.

Később érkező vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ovadék fejében 400 frt készpénzben, vagy a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régibb utolsó árfolyam szerint a fenti összegnek megfelelő értékü és állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alulirt üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. évi november hó 14-én déli 12 óráig letétbe helyezendő.

A lepecsételt ajánlatok boritékai »Ajánlat a kecskeméti áruraktár meghosszabbitására« feliratással látandók el.

A letétjegyek az ajánlathoz nem csatolandók.

A végrehajtandó munkára vonatkozó tervek és pályázati feltételek f. évi november 5-től kezdve a szegedi üzletvezetőség pályafentartási és épitési osztályában s a kecskeméti osztálymérnökségnél naponta délelőtt 8 órától délután 2 óráig betekinthetők.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

Tölgyfa-eladás!

Aradváros közvetlen közelében eső **csálai kincstári erdőből** a baraczkai országos szöllőoltványtelep részvénytársaságnak eső 116 m. holdon lévő mintegy 4,261 m³ tölgy-épületfa, 565 m³ szil-épületfa, 4,262 m³ tölgytüzifa és 566 m³ szil- és nyártüzifa az erdőben tövön összesen (45,000) frt kikiáltási ár mellett **folyó évi november 20-án délnegyvenötezer előtt 9 órakor** zárt ajánlatok alapján **az arad-csanádi vasutak igazgatósági helyiségében** eladatni fog.

A zárt ajánlatok 4500 frt bánompénzzel ellátva **az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál** adandók be. — A **vételi és fizetési feltételek** ugyanott a hivatalos órák alatt, vagy a csálai erdőben a főerdészi lakban bármikor betekinthetők.

A bánompénz akár készpénzben, akár más a magyar állam által biztositékkép elfogadott értékpapirokban állhat.

A zárt ajánlatok benyujtásának határideje **f. évi november hó 19-én este 6 óra.**

Arad, 1894. november hó 8-án.

Baraczkai országos szöllőoltványtelep igazgatósága.

20744/1894. 3—3

Hirdetmény.

A nagymélt. földmüvelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a. kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy Franczia-országban a szöllőnek egy ujabb veszedelmes betegsége, a gommose bacillaira lépett fel, minélfogva szöllővesszőket sem Francziaországból, a külföldről általában, sem pedig Horváth-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földmüvelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szöllő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisittetni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállitó is meg fog büntettetni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

21877/1894.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megáliapitott dohánybeváltási árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.

Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. ügyészség felügyelete alatti központi és a hatosága területén levő borosjenői, nagybuttyini, kisjenői, nagyhalmágyi, pécskai, mária-radnai és világosi kir. járásbirósági fogházakban letartóztatott foglyok és rabok rendes élelmezésének, valamint a betegek számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok a jövő 1895. évi január hó 1-től 1897. évi deczember hó 31-ig azaz (3) három évre leendő biztositása iránt az aradi kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben **f. é. november hó 21-én d. e. 10 órakor** zárt ajánlati tárgyalással egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kivánók azzal értesittetnek, hogy 50 kros bélyeggel ellátott s az alábbi kellékeknek m gfelelőleg kiállitott és felszerelt zárt irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéseig az alulirt kir. ügyészségnél nyujtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az irásbeli ajánlatokban számokkal és betükkel kiirva külön ajánlat teendő:

1. a rendes étadagra nézve 56 dekagr. kenyérrel együtt,

2. a böjti (112 dkgr.) kenyér étadagra nézve és

3. a betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapitott kikiáltási-árakhoz viszonyitott százalék leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz összege (1000) egyezer forintban állapittatik meg, mely készpénzben, vagy szabály szerint biztositékul elfogadható értékpapirokban az ajánlathoz melléklendő, a szóbeli árlejtésben résztvenni óhajtók által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyeztetvén, hogy még le nem bonyolitott más hasonló vállalatoknak letétben levő biztositéka, illetőleg az arra való hivatkozás, az előirt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ösmert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlathoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyitványnyai igazolni tartoznak.

A piaczi árak alapján számvevőileg megállapitott kikiáltási ár a rendes étadag és 56 dkgr. kenyérrel együtt $16^{54}/_{100}$ kr. a böjti (112 dkgr. kenyér) adagra nézve $11^{20}/_{100}$ kr. A beteg étadagok kikiáltási árairól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesités szerezhető s az árlejtési feltételek ösmerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak aláveti, az irásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlitendő.

Arad, 1894. november 8.

Parecz György
kir ügyész.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm. 51 9—02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhirré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenkint: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre $7^1/_2$%, melyből tőke törlesztésre $1^1/_2$% fordittatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat külömbözet megtéritése mellett viszszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

48529. I. a. sz.

Pályázati hirdetmény

gázgörebek szállitása iránt.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1895. évben felmerülő szükségletének fedezésére 90 drb felső és 90 drb alsó öntött vas gázgöreb szállitásra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályától (I. d) Budapest külső kerepesi-ut 2-ik házcsoportjában, földszint kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállitási feltételek. Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva, bepecsételve s a boritékon »**ajánlat a 48529/94. számhoz**« feliratta1 megjelölve legkésőbb **1894. évi november 20-án** déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához beterjesztendő.

Kelt Budapesten, 1894.

A magyar kir. államvasutak budapest jobbparti üzletvezetősége.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozditja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a **„fürdés.“**

A fürdés kiválólag a gőzfürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési dijakat oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja.

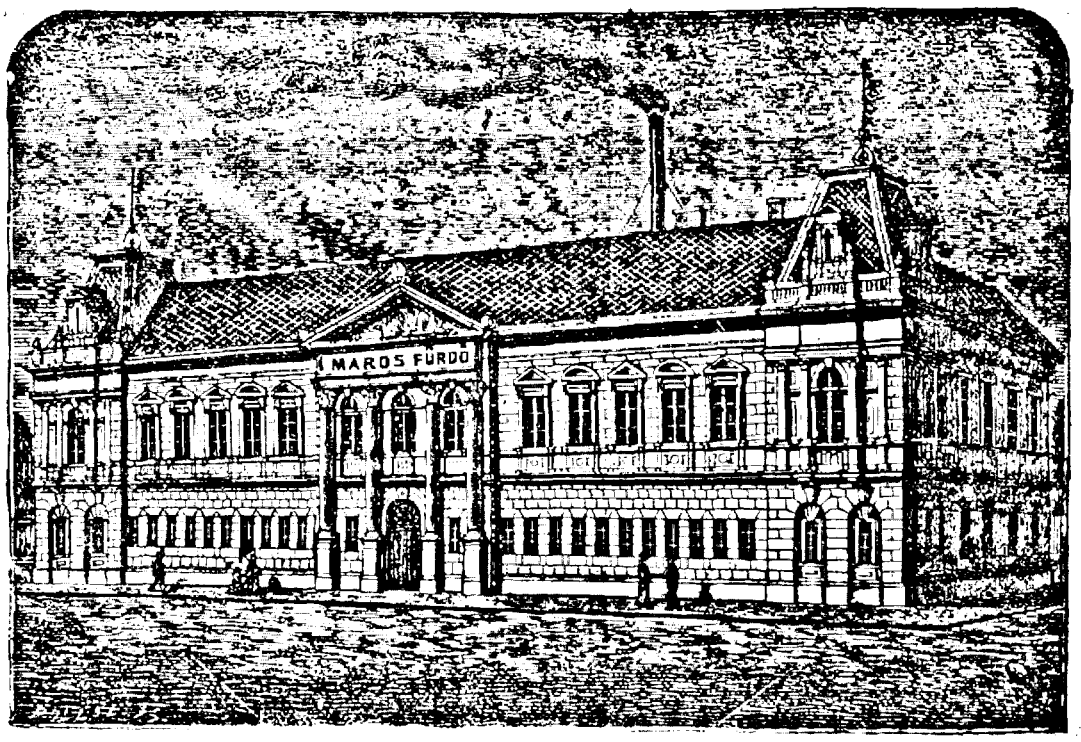

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak

Szürt Maros-ivóviz eladására is havi bérlet nyittatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.

Egy személy-jegy	— frt 70 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy	— frt 40 kr.

Uszás-tanitás.

Idényjegygyel együtt	12 frt — kr.

Uszoda.

Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.

Hideg és gyógy-fürdő.

Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Massassal egy személy	— frt 70 kr.

Vizgyógy.

Egy személyjegy	— frt 50 kr
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr

Vas és móor-fürdő.

Egy személy-jegy	1 frt — kr
10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr

Kád-fürdők.

Ruhával	— frt 50 kr
Ruha nélkül	— frt 40 kr

Villany-fürdő.

Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.

Külön ruha-dijak.

1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	8 kr.

Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órakor. télen reggeli 7 órakor.

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeletben **napos vagy hónapos szobák** bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a szinház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utczai, parkettával kipadolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vizvezeték, szürt Maros-viz, és télen át gőzfütés. 9 —18

„Aradi Nyomdarészvénytársaság“ könyvnyomdája.